

ŁUKASZ JUREŃCZYK

ZAANGAŻOWANIE CHIŃSKIEJ REPUBLIKI LUDOWEJ W MISJĘ POKOJOWĄ W MALI

THE INVOLVEMENT OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA IN THE PEACEKEEPING MISSION IN MALI

Abstract. The subject of the paper is the involvement of the People's Republic of China in the United Nations' Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Mali. The paper consists of an introduction, four parts and a conclusion. The introduction discusses the methodological assumptions of the paper. The first part presents the cooperation of the People's Republic of China with Mali. The second is devoted to security and the UN missions in Mali. The third part examines the reasons for China's involvement in UN peacekeeping missions and the mission in Mali, whilst the fourth presents the activities of the Chinese military contingent as part of the mission in Mali. The most important conclusions and summaries, as well as the prospects for the further involvement of the PRC in the peacekeeping mission in Mali, are included in the final section.

Key words: People's Republic of China; Mali; peacekeeping missions; United Nations.

1. WSTĘP

Celem artykułu jest analiza i ocena zaangażowania Chińskiej Republiki Ludowej w Wielowymiarową Zintegrowaną Misję Stabilizacyjną Narodów Zjednoczonych w Mali (United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Mali – MINUSMA). Główny problem badawczy zawiera

Dr hab. ŁUKASZ JUREŃCZYK, prof. UKW – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Wydział Nauk o Polityce i Administracji, Katedra Polityki Bezpieczeństwa; adres do korespondencji: ul. ks. J. Poniatowskiego 12, 85-671 Bydgoszcz; e-mail: lukaszjurenczyk@ukw.edu.pl. ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1149-925X>.

się w pytaniu, jaka jest skala i znaczenie zaangażowania się Chin w misję pokojową w Mali. Aby odpowiedzieć na to główne pytanie, należy udzielić odpowiedzi na pytania szczegółowe, w tym:

- jakie są źródła destabilizacji sytuacji bezpieczeństwa w Mali?
- jakie stosunki łączą Pekin i Bamako?
- jakie są powody zaangażowania się ChRL w misje pokojowe ONZ, w tym w misję pokojową w Mali?
- jakie działania realizują żołnierze Chińskiej Armii Ludowo-Wyzwoleńczej (People's Liberation Army, ChALW/PLA) w Mali?

Główną tezą artykułu jest stwierdzenie, że zaangażowanie się MINUSMA stanowi przełom w aktywności wojskowej Chin w ramach misji pokojowych ONZ. Niemniej jednak aktywność ChALW w wymiarze operacyjnym jest bardzo ograniczona i w najbliższych latach nie powinno to ulec zmianie.

2. WSPÓŁPRACA CHIŃSKIEJ REPUBLIKI LUDOWEJ Z MALI

Dla Afryki niezwykle ważne jest chińskie wsparcie rozwojowe, które przyjmuje wiele form. Przede wszystkim polega ono na udzielaniu preferencyjnych kredytów, za które najczęściej chińskie przedsiębiorstwa realizują projekty, głównie w obszarze infrastruktury komunikacyjnej, rolnictwie, szkolnictwie, opiece zdrowotnej itp. Ponadto nawiązywana jest współpraca w obszarach kultury, edukacji, szkoleń, wymiany akademickiej, mediów, czemu niejednokrotnie towarzyszy udzielanie pomocy humanitarnej. Obecność Chin w Afryce Zachodniej, podobnie jak na całym kontynencie, odbywa się na w ramach koncepcji współpracy „Południe-Południe” (South-South Cooperation), rozwijanej od czasu konferencji w Bandungu z 1955 r. (Rønning 65). W ostatnich dekadach w ramach tej współpracy systematycznie wzrasta znaczenie importu surowców energetycznych do Państwa Środka i eksportu chińskich towarów przemysłowych.

Tuż po uzyskaniu niepodległości w 1960 r. Mali uznało państwowość Chińskiej Republiki Ludowej (ChRL) i od tego czasu państwa bez przerwy utrzymują stosunki polityczne i gospodarcze. Władze w Pekinie postrzegały Mali jako radykalne, lewicowe i antyzachodnie państwo, które miało ułatwić Chinom dostęp do regionu. Ponadto mogły one polegać na poparciu Bamako w kluczowych kwestiach polityki zagranicznej, takich jak problem Tajwanu, prowadzenie testów z bronią jądrową mimo istnienia międzynarodowego układu o zakazie takich prób, czy Konferencja Azja-Afryka (Copper 7).

W ramach współpracy „Południe-Południe” ChRL zaczęła dostarczać Mali wielomilionowe wsparcie rozwojowe i realizować w tym państwie różne projekty. Jak dotąd Chiny zrealizowały w Mali ponad 80 projektów rozwojowych. Początkowo dotyczyły one przemysłu bawełniarskiego, a w kolejnych latach wsparcie to rozwinęło się na inne sektory (Gaudreau 223). Już w latach 60. XX wieku Chiny miały zrealizować duży projekt komunikacyjny w postaci drogi kolejowej z Mali do Gwinei. W Mali doszło jednak do zamachu stanu, w czego konsekwencji projekt został anulowany (Copper 5). W latach 70. XX wieku chińskie przedsiębiorstwa wybudowały w Mali między innymi młyn ryżowy, plantację cukrową i rafinerię naftową. W latach 80. XX wieku ważnymi przedsięwzięciami ChRL w Mali były cukrownia, tamy wodne, przekaźnik radiowy i fabryka (Copper 8). Na przełomie XX i XXI wieku dużym projektem infrastrukturalnym było zbudowanie przez chińskie przedsiębiorstwa stadionu piłki nożnej na Puchar Narodów Afryki w 2002 r. oraz wsparcie budowy Centrum Konferencyjnego w Bamako. Obecnie pomoc rozwojowa Chin w Mali skupia się przede wszystkim na sektorze rolnym. W ostatnich latach zrealizowały one szereg projektów, w tym dotyczących irygacji i produkcji ryżu – Malibya Rice Project, The Green Super Rice Project i Alatona Irrigation Project (Gaudreau 223-227). Chińskie przedsiębiorstwa wykonały także szereg mniejszych projektów, w tym między innymi wsparły renowację wspomnianego Centrum Konferencyjnego w Bamako (Liying).

W Mali są zlokalizowane znaczne, największe w Afryce Zachodniej, złoża złota. Państwo to eksportuje ok. 50 ton złota rocznie o wartości średnio 3 mld USD. Znajdują się tam także znaczne pokłady rud żelaza, ropy naftowej i gazu ziemnego. Jeśli chodzi o złoża surowców energetycznych, to znajdują się one głównie na północy kraju, zamieszkałej przez Tuaregów (Piechowiak). Jak dotąd Chiny nie mają w tym państwie poważniejszych interesów surowcowych i wydobywczych (Lanteigne). W odróżnieniu od innych państw Afryki, w których Chiny zaangażowały się militarnie, w tym Sudanu Południowego i Demokratycznej Republiki Konga, współpraca gospodarcza między Chinami i Mali utrzymuje się na dość niskim poziomie. Tuż przed zaangażowaniem się Chin w misję wojskową w Mali, tj. w 2012 r., na Chiny przypadało 7,78% eksportu Mali i 10,61% importu, co plasowało Chiny jako partnera handlowego w obu tych kategoriach na trzecim miejscu (Gaudreau 223). W 2017 r. Mali zaimportowało z Chin towary o wartości 628 mln USD, co dawało Państwu Środka drugie miejsce. Tego samego roku wyeksportowało do ChRL towary za mniej niż 100 mln USD, co plasowało

Chiny poza pierwszą piątką partnerów w tym zakresie („Mali”). Mali importuje z Chin głównie towary farmaceutyczne, medyczne, elektryczne i chemiczne, a eksportuje głównie produkty rolne, w tym bawełnę, masło shea do pielęgnacji ciała i skórę bydlęcą (Zan 28). Gospodarczego znaczenia Mali dla Chin nie da się porównywać na przykład z Angolą, Nigerią czy Republiką Południowej Afryki (RPA), w których Chiny mają najpoważniejsze interesy gospodarcze spośród państw Afryki.

Państwa Afryki Zachodniej, podobnie jak innych części kontynentu, mają dylemat, czy oprzeć swoją politykę rozwojową na bliższej współpracy z Zachodem czy z Chinami. Przykładem jest regionalne mocarstwo Nigeria, która najpierw była członkiem obozu zachodniego, a później zaczęła wzmocniać strategiczne partnerstwo z ChRL (Hao i Zweig 13). Dla Chin szczególnie ważnym czynnikiem jest, że region Afryki Zachodniej stał się dużym producentem ropy naftowej. W ostatniej dekadzie chińskie państwowe przedsiębiorstwa naftowe poczyniły znaczne inwestycje ukierunkowane na eksploatację morskich zasobów surowca u jego wybrzeży (Wu i Zhang 5). Dylemat państw regionu pogłębia ograniczanie importu zachodnioafrykańskiej ropy przez Stany Zjednoczone, co pozwala Państwu Środka na objęcie pozycji lidera w tym zakresie (Taylor 151, 162). Zważywszy na znaczne rezerwy potencjalnie Mali może w przyszłości także stać się ważnym producentem surowca i jednocześnie państwem tranzytowym.

Na początku drugiej dekady XXI wieku rząd Chin zaproponował Mali środki w wysokości około 11 mld USD na pobudzenie gospodarki i poprawę jakości usług dla społeczeństwa. W ramach zaoferowanej puli środków przedsiębiorstwa budowlane z ChRL zaangażowały się w realizację projektów infrastrukturalnych w Mali. W 2014 r. rozpoczęły budowę nowej linii kolejowej z Bamako do Konakry, stolicy Gwinei, o długości 560 km (Zan 28). W 2016 r. Chiny i Mali zawarły porozumienie o renowacji przez China Railway Construction Corp (International) Ltd linii kolejowej z Bamako do Dakaru, stolicy Senegal, o długości 1286 km („Today in History”). ChRL zaoferowała Mali także pomoc techniczną i ekspercką. Włączyła się również w działania na rzecz przyciągania inwestorów do Mali, w tym wzbudzenia ich zainteresowania produktami takimi jak ruda żelaza, bawełna, boksyt i uran (Zan 28). W 2017 r. rząd Mali zadeklarował chęć uczestnictwa w chińskim projekcie infrastrukturalnym „Jeden Pas, Jedna Droga” („One Belt, One Road” – OBOR), co potencjalnie zwiększa możliwość gospodarczego zaangażowania się Chin w Mali. Na początku września 2018 r. w Pekinie przed szczytem VII Forum Współpracy Chiny-Afryka prezydent

Chin Xi Jinping spotkał się z prezydentem Mali Ibrahimem Boubacar Keïta. Podczas spotkania przywódcy państw odwołali się do dobrych tradycji współpracy chińsko-malijskiej, zapoczątkowanej przez starszą generację liderów tych państw („Today in History”).

Według badań sondażowych przeprowadzonych w 2007 r. przez Pew Research Center, dotyczących postrzegania roli ChRL przez społeczeństwa państw Afryki, w Mali, podobnie jak na sąsiednim Wybrzeżu Kości Słoniowej, była największa przychylność wobec Państwa Środka, kształtująca się na poziomie 92%. Stanowiło to znaczącą różnicę w stosunku do najmniej przychylnych Chinom społeczeństw Republiki Południowej Afryki i Ugandy, w których odpowiednio 44% i 45% respondentów pozytywnie oceniało zaangażowanie w Afryce azjatyckiej potęgi („Global Unease”). W badaniach Pew Research Center realizowanych w Afryce w kolejnych latach Mali nie było uwzględniane (Hess i Aidoo 4). W zakresie kreowania wizerunku ChRL warto nadmienić, że wśród państw Afryki Zachodniej w Mali jest największa dostępność sygnału chińskiego giganta medialnego – China Central Television (CCTV), a w skali Afryki zajmuje ono szóste miejsce. Audycje, które są nadawane w Mali przez CCTV, dotyczą przede wszystkim tamtejszego konfliktu zbrojnego (Yanqiu i Matingwina 101-104).

3. SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA I MISJE WOJSKOWE W MALI

Wśród głównych powodów niestabilności w Mali należy wymienić takie czynniki, jak: słabość instytucji państwowych; brak spójności społecznej; konflikty wewnętrzne; przestępczość; pogarszająca się sytuacja gospodarcza; korupcja; nepotyzm; nadużycia władzy; pogarszający się stan sił zbrojnych; zmarginalizowanie Tauregów zamieszkujących północną część kraju; Arabska Wiosna; degradacja środowiska naturalnego („MINUSMA. History”). W 2012 r. wybuchła rebelia, której bezpośrednią przyczyną była niezdolność władz cywilnych Mali do powstrzymania rozwoju wpływów na północy państwa przez salafickie bojówki o korzeniach arabskich, w tym algierskich (Bogaards i Elischer 13). Rewolucja Arabskiej Wiosny, która wybuchła w grudniu 2010 r., znacząco przyczyniła się do rozprzestrzenienia dżihadu nie tylko w świecie arabskim, ale także w części Afryki Subsaharyjskiej, głównie w Mali i w pewnym stopniu w państwach sąsiednich (Khosrokhavar 86). Poważnym wzmocnieniem sił dżihadystycznych w Mali było opuszczenie

Libii w 2011 r. przez ok. 3 tys. dobrze uzbrojonych bojowników Tuaregów i ich przybycie do północnej części państwa (Hill 132).

Wojna domowa w Mali wybuchła 17 stycznia 2012 r. w wyniku ataku Tuaregów, skupionych głównie w Narodowym Ruchu Wyzwolenia Azawadu (National Movement for the Liberation of Azawad – MNLA), oraz organizacji islamistycznych i dżihadystycznych, w tym Ansar ad-Din (AAD), Ruchu na rzecz Jedności i Dżihadu w Afryce Zachodniej (The Movement for Unity and Jihad in West Africa – MUJWA) i Al-Ka'ida Islamskiego Maghrebu (Al-Qaeda in the Islamic Maghreb – AQIM). Do marca rebelianci wyparli wojska rządowe z większej części Azawadu, przejmując tym samym kontrolę nad północnym Mali. Niezadowolona grupa oficerów armii państwowej przeprowadziła zamach stanu obalając 22 marca 2012 r. prezydenta Amadou Toumani, który sprawował urząd przez prawie dekadę. Ponieważ puczyści zawiesili konstytucję i rozwiązali najważniejsze instytucje rządowe, społeczność międzynarodowa nałożyła na Mali sankcje. Przy wsparciu Wspólnoty Gospodarczej Państw Afryki Zachodniej (The Economic Community of West African States – ECOWAS) i delegowanego przez nią mediatora, prezydenta Burkina Faso Blaise Compaoré, 6 kwietnia 2012 r. zawarto porozumienie o powstaniu w Mali rządu tymczasowego. Na mocy rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ (RB ONZ) nr 2085 z 20 grudnia 2012 r. zdecydowano o powołaniu w Mali dwóch misji. Pierwszą z nich była Misja Narodów Zjednoczonych w Mali (United Nations Mission in Mali – UNOM). Jej mandat obejmował skoordynowane i spójne wsparcie dla rządu tymczasowego, wsparcie procesu politycznego oraz wsparcie procesu przywracania bezpieczeństwa. Miała ona współpracować z drugą z powołanych misji, tj. Międzynarodową Afrykańską Misją Wsparcia dla Mali (African-led International Support Mission in Mali – AFISMA), ustanowioną przez ECOWAS, przy wsparciu Unii Afrykańskiej (African Union – UA/AU) z autoryzacją ONZ. Jej mandat obejmował wsparcie władz tymczasowych w odbudowie sił bezpieczeństwa, odzyskaniu kontroli nad północną częścią państwa, ochronie ludności cywilnej, przywróceniu bezpieczeństwa i zapewnieniu pomocy humanitarnej (*Resolution 2085*).

Na początku stycznia 2013 r. sytuacja w Mali uległa znacznemu pogorszeniu, kiedy AAD, MUJWA i AQIM rozprzestrzeniły rebelię w kierunku południowym i zachodnim, ścierając się zbrojnie z oddziałami armii rządowej i zdobywając kolejne miejscowości, w tym miasto Konna w środkowym Mali. Z tego powodu rząd Mali zwrócił się do byłego protektora kolonialnego, Francji, o pomoc w obronie suwerenności i przywrócenie

integralności terytorialnej państwa. W konsekwencji 11 stycznia rozpoczęła się antyterrorystyczna operacja wojskowa „Operation Serval” pod przywództwem Francji, jak również przyspieszono rozmieszczenie międzynarodowego personelu w ramach misji AFISMA. Dzięki przeprowadzonym działaniom militarnym sytuacja bezpieczeństwa uległa znacznej poprawie. Rząd tymczasowy odzyskał kontrolę nad szeregiem miast w środkowym i północnym Mali, w tym Diabal, Douentza, Gao, Konna i Timbuktu, dzięki wyparciu rebeliantów i terrorystów w górskie rejony na północy kraju przy granicy z Algierią. Część z nich zmieszało się jednak z ludnością cywilną („MINUSMA. History”).

29 stycznia 2013 r. parlament Mali przyjął mapę drogową, której celem było przywrócenie kontroli rządu tymczasowego nad terytorium całego państwa, przywrócenie bezpieczeństwa, wdrażanie reform politycznych i gospodarczych oraz realizowanie procesu pojednania narodowego. Aby wesprzeć te działania, 25 lutego tymczasowy prezydent Mali zwrócił się do Sekretarza Generalnego ONZ z prośbą o przekształcenie AFISMA w operację stabilizacyjną i pokojową („MINUSMA. Wielowymiarowa”). Wielowymiarowa Zintegrowana Misja Stabilizacyjna Narodów Zjednoczonych w Mali została utworzona na mocy rezolucji RB ONZ nr 2100 z 25 kwietnia 2013 r. Mandat misji obejmuje następujące działania: stabilizacja kluczowych ośrodków miejskich i wsparcie procesu przywrócenia władzy państwowej w całym kraju; wspieranie wdrażania mapy drogowej, w tym dialogu politycznego i procesu wyborczego; ochrona ludności cywilnej i personelu ONZ; promowanie i ochrona praw człowieka; wsparcie pomocy humanitarnej; wsparcie ochrony zabytków kultury; wsparcie krajowego i międzynarodowego wymiaru sprawiedliwości (*Resolution 2100*).

Ważną rolę w inicjowaniu i koordynowaniu przemian politycznych w Mali odegrało ECOWAS, angażujące się w utrzymanie pokoju i bezpieczeństwa oraz proces demokratyzacji regionu. We współpracy z ONZ czuwało ono nad przeprowadzeniem w Mali wyborów prezydenckich na przełomie lipca i sierpnia 2013 r. oraz parlamentarnych na przełomie listopada i grudnia 2013 r. Specjalna grupa obserwatorów działała pod przewodnictwem Johna Kufuora, byłego prezydenta Ghany (Adejumobi 224). W wyborach prezydenckich zwyciężył Ibrahim Boubacar Keïta, a w wyborach parlamentarnych największą liczbę mandatów, tj. 61 na 160 uzyskała jego partia – Zgromadzenie na rzecz Mali (The Rally for Mali). Wybory stanowiły istotny przełom w powrocie Mali na drogę demokratyzacji, która została zachwiana rebelią z 2012 r.

4. POWODY ANGAŻOWANIA SIĘ CHRL W MISJE POKOJOWE ONZ I W MISJĘ W MALI

W okresie zimnej wojny Pekin postrzegał misje pokojowe, szczególnie te w krajach trzeciego świata, za ingerencje państw Zachodu motywowane przesłankami imperialistycznymi i neokolonialnymi. Po raz pierwszy Chińska Armia Ludowo-Wyzwoleńcza wysłała żołnierzy do misji realizowanej pod auspicjami ONZ w 1992 r. do Kambodży. Do końca pierwszej dekady XXI wieku zaangażowanie ChALW w misje pokojowe ograniczało się jednak do wysyłania jednostek niebojowych, pełniących funkcje policyjne, logistyczne, inżynierskie i medyczne. Jeszcze na przełomie dekad chińskie władze wykazywały prawie bezkompromisowe przywiązanie do zasady nieingerencji w sprawy wewnętrzne państw, która była traktowana nadrzędnie w stosunku do możliwości rozwiązania przez społeczność międzynarodową kryzysu humanitarnego z użyciem instrumentów wojskowych. Szczególnie było to widoczne w podejściu do interwencji humanitarnych w ramach koncepcji „Odpowiedzialność za ochronę” (Responsibility to Protect – R2P). W jej ramach w sytuacji ludobójstwa, czystek etnicznych, zbrodni wojennych i przeciwko ludzkości odpowiedzialność za bezpieczeństwo obywateli przechodzi z rządu na społeczność międzynarodową (Falk 55). Pekin formalnie popierał tę koncepcję, ale tylko w sytuacji, gdy zgodę na przeprowadzenie operacji humanitarnej udzielił rząd państwa goszczącego. Pewnym przełomem było wstrzymanie się od głosu 17 marca 2011 r., gdy RB ONZ procedowała kwestię interwencji zbrojnej w Libii, bez zgody władz tego państwa, w celu ochrony ludności cywilnej. W późniejszym okresie Pekin pożałował jednak tej decyzji, ponieważ operacja NATO „Unified Protector” doprowadziła do obalenia reżimu Mu’ammara al-Kaddafiego. Teoretycznie mniej kontrowersyjnie powinno pociągać za sobą użycie sił wojskowych w misjach utrzymania pokoju (*peacekeeping mission*), w których zgoda państwa goszczącego jest wymagana. W tym zakresie pewnym przełomem był rok 2012, kiedy Chiny po raz pierwszy wysłały jednostki operacyjne/ bojowe do Sudanu Południowego. Początkowo ich rolą była jednak tylko ochrona chińskich pracowników i inwestycji w tym państwie.

Wielowymiarowa Zintegrowana Misja Stabilizacyjna Narodów Zjednoczonych w Mali oficjalnie rozpoczęła działalność od 1 lipca 2013 r. W tym samym miesiącu Chiny wysłały 170 żołnierzy do uczestnictwa w MINUSMA w ramach mandatu „ochrony cywilów”. W odróżnieniu od działającego od roku plutonu w Sudanie Południowym chińscy żołnierze w Mali mieli

chronić także obywateli innych państw, było to więc pierwsze pełnowymiarowe uczestnictwo jednostek operacyjnych/bojowych ChALW w misji pokojowej ONZ (Lanteigne). Formalnie Pekin nie nazywa swoich sił kierowanych do misji ONZ w Afryce „jednostkami bojowymi” (*zuozhan budui*) oraz podkreśla, że nie są one stroną konfliktu, a ich celem jest utrzymanie pokoju (Cabestan). Zwiększanie kontyngentów wojskowych w Sudanie Południowym i Mali sprawiło, że Chiny stały się jednym z głównych kontrybutorów sił do misji pokojowych realizowanych pod auspicjami ONZ (Rønning 65). Warto nadmienić, że były to decyzje nowej administracji prezydenta Xi Jinpinga, które poprzedziły pierwszą międzynarodową podróż nowego przywódcy, odbyłą właśnie do Afryki (Copper 50).

Zgodnie z argumentacją Pekinu za wzrastającym wsparciem Chin dla misji pokojowych ONZ stoją trzy zasadnicze powody, tj. wzmocnienie Organizacji Narodów Zjednoczonych i multilateralizmu na świecie; zwiększenie odpowiedzialności Chin za bezpieczeństwo międzynarodowe; podzielenie obaw o międzynarodowy pokój i bezpieczeństwo (Yin). Pekinowi faktycznie zależy na tym, aby misje wojskowe na świecie nie były realizowane samodzielnie przez państwa Zachodu, w tym NATO, ale stanowiły efekt multilateralnego konsensusu. Z tego powodu konieczne jest wzmocnianie roli i znaczenia ONZ w globalnym systemie bezpieczeństwa. Ze względu na swoją wzrastającą potęgę ChRL chce zajmować ważne miejsce w tym systemie, mieć faktyczny wpływ na podejmowanie kluczowych decyzji w zakresie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, jak również być postrzegana za państwo odpowiedzialne i ponoszące wkład w ich utrzymanie.

Na drodze do realizacji powyższych celów w wymiarze wizerunkowym szczególną rolę odgrywa zaangażowanie się w misję w Mali. Pekin próbuje przekonać rządy państw afrykańskich i ich społeczeństwa, że w polityce zagranicznej nie kieruje się tylko motywami gospodarczo-surowcowymi. Chce pokazać rzeczywistą troskę o Afrykę i jej mieszkańców oraz swoją rolę jako „odpowiedzialnej potęgi”, która gotowa jest nieść bezinteresowną pomoc słabszym partnerom pogrążonym w kryzysie (Lanteigne). Ma to przekonać partnerów współpracujących z Chinami w ramach koncepcji „Południe-Południe”, że motywem ich działania nie są partykularne interesy ekonomiczne, a globalny pokój, harmonia i dobrobyt. Mali ma umożliwić Pekinowi realizację tego wizerunkowego celu, ponieważ Chiny jak dotychczas nie mają w nim zlokalizowanych istotnych interesów gospodarczych.

Mimo to ogólnym i kluczowym powodem wzrostu aktywności wojskowej Chin w Afryce jest ich dynamicznie rozwijająca się potęga gospodarcza,

w tym aktywność inwestycyjna i handlowa na kontynencie. W ostatnich dekadach Afryka stała się jednym z głównych źródeł surowców energetycznych dla rozwijającego się chińskiego przemysłu, a jednocześnie ważnym kierunkiem inwestycji i dużym rynkiem zbytu. Przez Afrykę przechodzi również odcinek kluczowej inicjatywy gospodarczej administracji Xi Jinpinga – OBOR. Chiny są zmuszone do ochrony zamorskich interesów gospodarczych oraz swoich obywateli realizujących projekty w Afryce. Pekin zdaje sobie sprawę, że konflikty lokalne mogą oddziaływać na sytuację bezpieczeństwa w całych regionach. Tak samo jest z konfliktem w Mali, który rzutuje na sytuację bezpieczeństwa w dużej części Sahelu, a także Maghrebu.

Kolejnym powodem zaangażowania się w misje pokojowe ONZ jest wzrastająca aktywność i asertywność Chin w wymiarze wojskowym oraz zwiększająca się ich obecność w różnych regionach świata. Najbardziej symptomatycznym tego przejawem jest budowa pierwszej bazy morskiej poza obszarem Chin – w Dżibuti we wschodniej Afryce (Jureńczyk). Rosnące zaangażowanie w misje pokojowe ONZ, w tym misję w Mali, ma przekonać świat, w tym Zachód, że wzrost potęgi Chin, również w wymiarze militarnym, ma służyć celom pokojowym, a nie – jak postrzega to wielu obserwatorów – stanowić kolejne zagrożenie dla światowego pokoju i bezpieczeństwa.

Zaangażowanie się w misje wojskowe w Afryce, w tym w misję w Mali, stwarza również duże możliwości szkoleniowe dla ChALW, zarówno w realizacji działań o charakterze *stricte* militarnym, jak i w obszarze współpracy cywilno-wojskowej. Daje to sposobność zbierania doświadczeń w terenie trudnym, odległym i obcym, zarówno pod względem geograficznym, jak i społeczno-kulturowym. Pozwala chińskim żołnierzom na podejmowanie współpracy z lokalnymi siłami bezpieczeństwa i społecznością, ale także z zagranicznymi kontyngentami zbrojnymi (Junbo i Zhimin 76-77). Zbieranie tego typu doświadczeń jest niezbędne w procesie profesjonalizacji działalności ekspedycyjnej ChALW i zwiększaniu skali aktywności w tym zakresie.

We wrześniu 2015 r. prezydent Xi przedstawił w Zgromadzeniu Ogólnym ONZ plan skokowego zwiększenia aktywności ChRL w obszarze realizacji misji pokojowych ONZ, przede wszystkim na kontynencie afrykańskim. Projekt zakładał między innymi stworzenie stałego oddziału policyjnego misji pokojowych i stojących w gotowości sił pokojowych w liczbie 8 tys. żołnierzy. We wrześniu 2017 r. siły te zostały zarejestrowane przy ONZ. Przywódca Chin zapowiedział również przekazanie Unii Afrykańskiej 100 mln USD na stworzenie sił reagowania kryzysowego (Tiezzi). Warto nadmienić, że Chiny plasują się na drugim miejscu, po Stanach Zjednoczonych, jeśli chodzi o

wkład finansowy do budżetu misji pokojowych ONZ. W 2018 r. odpowiadały za 10,28%, a w 2019 r. już za 15,22% z opiewającego na 7 mld USD budżetu (Yin). W maju 2015 r. w MINUSMA zaangażowanych było 11 616 osób personelu, z czego 402 z Chin, co stanowiło ich udział na poziomie 3,46%. W tym czasie w większym wymiarze osobowym ChRL była zaangażowana w misje ONZ w Południowym Sudanie (1,057 z 14 735, co stanowiło 7,17%), w Liberii (725 z 7298, co stanowiło 9,93%) i w Libanie (415 z 11 330, co stanowiło 3,66%). Ponad dwuosobowe kontyngenty ChALW utrzymywała również w misjach ONZ w Demokratycznej Republice Konga (233) i w Sudanie (231), a symboliczna, kilkusobowa obecność przedstawicieli Chin była również w misjach w Saharze Zachodniej (10), na Wybrzeżu Kości Słoniowej (6), na Wzgórzach Golan (3) i na Cyprze (2) („United Nations Peacekeeping. Troop and Police Contributors”). W tym czasie w misjach pokojowych ONZ brało udział 101 253 osób, z czego 3084 z Chin, co stanowiło 2,95%. Plasowało to ChRL na 9 miejscu wśród kontrybutorów misji ONZ – po Bangladeszu (9380), Pakistanie (8797), Indiach (8102), Etiopii (7862), Rwandzie (5591), Nepalu (5332), Senegal (3575) i Ghanie (3156) („United Nations Peacekeeping. Ranking of Military and Police Contributions”).

W styczniu 2020 r. w MINUSMA zaangażowanych było 13 858 personelu, z czego 426 z Chin, co stanowiło udział Chin na poziomie 3,07%. W tym czasie ChRL utrzymywała także personel w misjach ONZ w Sudanie Południowym (1077 z 16 492, co stanowiło 6,53%), w Libanie (419 z 10 260, co stanowiło 4,08%) i w Sudanie (371 z 6445, co stanowiło 5,76%) i w Demokratycznej Republice Konga (226 z 15.102, co stanowiło 1,50%) („United Nations Peacekeeping. Troop and Police Contributors”). W innych misjach ONZ brało również udział po kilku oficerów sztabowych, policjantów lub cywilnych ekspertów z Chin, w tym w Sacharze Zachodniej (10), na Cyprze (4), w Izraelu (4) i w Republice Środkowej Afryki (2). W tym czasie w misjach ONZ uczestniczyło 2544 personelu z Chin na 82 863 osoby ze wszystkich państw, co stanowiło 3,07%. Dawało to Chinom 10 miejsce wśród kontrybutorów – po Etiopii (6639), Bangladeszu (6413), Rwandzie (6292), Nepalu (5658), Indiach (5404), Pakistanie (4341), Egipcie (3113), Ghanie (2.774) i Indonezji (2.705) („United Nations Peacekeeping. Contributors to UN Peacekeeping Operations”). Warto zaznaczyć, że ChRL jest największym kontrybutorem sił do misji ONZ spośród stałych członków Rady Bezpieczeństwa. Rozprzestrzenianie się wirusa SARS-CoV-2 znacząco ograniczyło zaangażowanie Chin, podobnie jak innych państw, w misje pokojowe ONZ.

5. DZIAŁANIA CHALW W RAMACH MISJI W MALI

Chiński kontyngent wojskowy w Mali ma siedzibę w Gao, prawie 100-tysięcznym mieście zlokalizowanym w północno-wschodniej części kraju, w odległości niespełna 200 km od granicy z Nigrem i Burkina Faso. Miejscowość ta jest ważna strategicznie ze względu na przechodzące przez nią połączenie drogowe z północy na południe Mali oraz do sąsiedniego Nigru. Żołnierze ChALW służący w Mali wchodzi w skład głównie jednostek o charakterze policyjnym, inżynieryjnym i medycznym. Podstawowym zadaniem chińskich żołnierzy od początku misji jest ochrona bazy ONZ w Gao. Brali oni także udział w rozminowywaniu terenu wokół bazy. ChALW wybudowała również szpital i angażuje się w udzielanie pomocy medycznej personelowi międzynarodowemu i społeczności lokalnej. Na przykład w styczniu 2017 r. chiński wojskowy personel medyczny udzielił pomocy żołnierzom malijskim poszkodowanym w wyniku samobójczego, samochodowego zamachu bombowego. Atak przeprowadzony na malijski obóz sąsiadujący z chińską bazą pochłonął 77 ofiar śmiertelnych. Po zamachu chińscy inżynierowie wojskowi pomogli w odbudowie zniszczonego obozu, a we wrześniu tego samego roku zakończyli budowę magazynu materiałowego dla obozu ONZ w Gao (Cabestan 3). Chiński kontyngent realizuje zadania przede wszystkim na obszarze baz wojskowych lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie, rzadko podejmując działania w większym oddaleniu. Wynika to z niechęci do podejmowania ryzyka, zważywszy, że misja MINUSMA jest jedną z najbardziej śmiertelnych spośród wszystkich misji pokojowych zrealizowanych przez ONZ od początku istnienia organizacji. Do stycznia 2020 r. zginęło w niej 208 osób personelu ONZ, co już dziś plasuje ją na piątym miejscu pod względem liczby ofiar w historii misji ONZ („United Nations Peacekeeping. Total Fatalities”).

Jak dotąd w ramach MINUSMA zginął tylko jeden żołnierz ChALW. Miało to miejsce 31 maja 2016 r. w wyniku zdetonowania z samochodu improwizowanego urządzenia wybuchowego (*improvised explosive device* – IED) w bazie ONZ w Goa. W wyniku wybuchu rany odniosło także czterech innych chińskich żołnierzy („Foreign Ministry Spokesperson”). Z kolei w listopadzie 2015 r. troje cywilnych obywateli ChRL zginęło po uprowadzeniu przez zamachowców w Hotelu Radisson Blu w Bamako (Tiezzi). Kolejny obywatel Chin został zabity w pobliskim kurorcie w czerwcu 2017 r.

Chińscy żołnierze stacjonujący w bazie w Goa nie mogą czuć się bezpiecznie, zważywszy na ostrzały mózdzierzowe bazy. W celu minimalizacji

zagrożenia wprowadzono do bazy systemy radarowe, a inżynierowie sukcesywnie wzmacniają mury obronne. Znacznie większe ryzyko utraty życia i zdrowia występuje jednak poza bazą, gdzie personel musi stawiać czoło wielu zagrożeniom, w tym atakom terrorystycznym, rajdom bojowników, rozprzestrzenianiu broni, przemytowi narkotyków i innej przestępczości kryminalnej („MINUSMA. History”). Po zamachu z maja 2016 r., a także zamachu z lipca 2016 r. w Sudanie Południowym, w którym zginęło dwóch chińskich żołnierzy, ChALW jeszcze bardziej zredukowała aktywność operacyjną poza bazą, w tym nawet zadania z zakresu rozminowywania terenu. Jej funkcje przejęły jednostki antyterrorystyczne i saperskie z Francji. Obecnie chińscy żołnierze ograniczają się głównie do działań inżynieryjnych i medycznych (Cabestan 4). Taka sytuacja zmniejsza możliwość zdobywania doświadczeń przez żołnierzy ChALW we wrogim i zdestabilizowanym środowisku. W pewnym stopniu ogranicza ona także możliwość testowania sprzętu wojskowego, w tym bojowych wozów piechoty i broni ręcznej, takiej jak nowoczesne karabiny automatyczne QBZ-95-1.

Podczas realizacji misji w Mali żołnierze ChALW współpracują z lokalnymi służbami bezpieczeństwa i ludnością cywilną, jak również kontyngentami wojskowymi z innych państw. Wymaga to przede wszystkim posiadania zdolności językowych, głównie w zakresie języka francuskiego i angielskiego. Stanowi to duży problem dla chińskiego kontyngentu wojskowego ze względu na słabą znajomość tych języków wśród samych żołnierzy i niewielką liczbę tłumaczy. Bariera językowa ogranicza również możliwość pozyskiwania poparcia wśród Malijsczyków. Z tego powodu zasadniczo wolą oni współpracować na przykład z kontyngentem wojskowym z Francji.

Chiny podejmują działania na rzecz wzmocnienia malijskiego sektora bezpieczeństwa, głównie poprzez dostarczanie broni. W maju 2014 r. ChALW ofiarowała siłom zbrojnym Mali sprzęt wojskowy o wartości 10 mln USD, a w grudniu 2014 r. przekazała im zapasy, w tym głównie umundurowanie, o wartości 3 mln USD. Kolejny bezpłatna dostawa zapasów o wartości 2,9 mln USD, głównie środków ochrony przed IED, miała miejsce w listopadzie 2016 r. Z kolei w październiku 2017 r. chińskie przedsiębiorstwo Harbin Aircraft Industry dostarczyło Malijskim Siłom Powietrznym dwa samoloty transportowe Y-12. W latach 2013-2017 Chiny sprzedały Mali sprzęt wojskowy za 5 mln USD, co stanowiło zaledwie 9 proc. wartości importu uzbrojenia przez Mali, która wyniosła 53 mln USD. Dla porównania z Rosji Mali zakupiło w tym okresie sprzęt wojskowy o wartości 23 mln USD. Warto nadmienić, że Chiny modernizują system komunikacyjny Sił

Zbrojnych Mali, jak również realizują szkolenia dla malijskich oficerów na Uniwersytecie Obrony Narodowej w Pekinie (Cabestan 4).

6. ZAKOŃCZENIE

Po kilku dekadach wątpliwości władz w Pekinie co do zasadności i znaczenia misji pokojowych ONZ doszło, w okresie sprawowania władzy przez Hu Jintao, do przewartościowania w podejściu do tej kwestii. Władze ChRL zaczęły przejawiać duży entuzjazm co do roli i znaczenia ONZ w utrzymaniu międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, w tym poprzez realizację misji pokojowych. Podejście to kontynuowane jest przez administrację Xi Jinpinga, który szczególną wagę przykładą do współpracy z państwami rozwijającymi się, w tym państwami Afryki. Udział w misjach pokojowych ONZ umożliwia Chinom zróżnicowanie i rozszerzenie zakresu strategicznych interesów oraz zademonstrowanie wsparcia dla wielostronnej współpracy w zakresie utrzymania pokoju i bezpieczeństwa (Lanteigne 120).

Stosunki polityczne i gospodarcze ChRL z Mali są utrzymywane od uzyskania niepodległości przez to państwo. Praktycznie zawsze były one poprawne, ich intensywność nie była jednak zbyt duża. Przy wsparciu społeczności międzynarodowej władze Mali próbują przywrócić pokój i bezpieczeństwo w kraju oraz odzyskać kontrolę nad wszystkimi jego obszarami. Szczególną rolę w tym zakresie odgrywa Wielowymiarowa Zintegrowana Misja Stabilizacyjna Narodów Zjednoczonych w Mali, która funkcjonuje od lipca 2013 r. W misję tę są zaangażowani żołnierze Chińskiej Armii Ludowo-Wyzwoleńczej. Ze względu na niestabilną i niebezpieczną sytuację w państwie kontyngent chiński działa przede wszystkim na obszarze bazy wojskowej oraz skupia się na realizacji zadań logistycznych, inżynierskich i medycznych, ograniczając do minimum zadania *stricte* wojskowe i policyjne.

Ze względu na specyfikę działania chińskiego kontyngentu wojskowego w Mali uczestnictwo w MINUSMA tylko w ograniczonym stopniu umożliwia ChALW zdobywanie doświadczeń w zakresie działania we wrogim środowisku, testowanie nowoczesnego sprzętu wojskowego, jak również współpracę operacyjną z innymi kontyngentami wojskowymi i lokalnymi siłami bezpieczeństwa. Efektywność działania w państwie francuskojęzycznym i współdziałanie z lokalną społecznością dodatkowo ogranicza bariera językowa. Nie mniej jednak, na tle wcześniejszego zaangażowania w misje pokojowe ONZ, MINUSMA i tak stwarza żołnierzom ChRL relatywnie duże możliwości

poznawania specyfiki wojskowych misji ekspedycyjnych. Mimo nałożonych na kontyngent ograniczeń zadaniowych pozwala Chinom także ugruntować rolę kontrybutora do misji pokojowych ONZ i państwa wnoszącego ważny wkład w utrzymanie pokoju i bezpieczeństwa w Afryce (Cabestan 1).

Sytuacja bezpieczeństwa w Mali jest nadal niestabilna. Nie ma pewności, czy działania lokalnych sił bezpieczeństwa, wspieranych przez międzynarodowe kontyngenty wojskowe, przyniosą trwały pokój. Część państw zachodnich wycofuje lub ogranicza kontyngenty wojskowe w MINUSMA. W związku z tym potencjalnie rola Chin w Mali mogłaby w przyszłości wzrosnąć. Dotychczas polityka zagraniczna ChRL, poza pewnymi wyjątkami, skupiała się jednak na działaniach zakresu „miękkiej siły” (*soft power*). Wymagałoby to więc przewartościowania w kwestii możliwości wykorzystania ChALW również do działań o charakterze bojowym. To z kolei wiązałoby się z koniecznością zaakceptowania przez władze i społeczeństwo większych strat osobowych. Wymagałoby także przygotowania efektywnej polityki informacyjnej, która zapewniłaby o pokojowym charakterze polityki ChRL. Dodatkowym aspektem są obawy Pekinu, aby nie zaostrzyć konfliktu z międzynarodową siatką dzihadystyczną, która między innymi wspiera zamieszkujących Chiny Ujgurów. W związku z tym w najbliższych latach nie należy się spodziewać przełomu w tym zakresie.

BIBLIOGRAFIA

- Adejumobi, Said. „Region-Building in West Africa”. *Region-Building in Africa Political and Economic Challenges*, red. Daniel H. Levine i Dawn Nagar, Palgrave Macmillan, 2016, ss. 213-230.
- Bogaards, Matthijs, i Sebastian Elischer. „Competitive authoritarianism in Africa revisited”. *Democratization and Competitive Authoritarianism in Africa*, red. Matthijs Bogaards i Sebastian Elischer. Springer, 2016, ss. 5-18.
- Cabestan, Jean-Pierre. „China’s Evolving Role as a UN Peacekeeper in Mali, Special Report of the United States Institute of Peace”, September, Washington 2018, USIP. www.usip.org/sites/default/files/2018-09/sr432-chinas-evolving-role-as-a-un-peacekeeper-in-mali.pdf. Dostęp 10.03.2020.
- Copper, John F. *China’s Foreign Aid and Investment Diplomacy. Volume III. Strategy Beyond Asia and Challenges to the United States and the International Order*. Palgrave Macmillan, 2016.
- Falk, Richard. *Humanitarian Intervention and Legitimacy Wars. Seeking Peace and Justice in the 21st Century*. Routledge, 2015.
- „Foreign Ministry Spokesperson Hua Chunying’s Regular Press Conference on June 1, 2016”, Ministry of Foreign Affairs of the People’s Republic of China. www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/xwfw_665399/s2510_665401/2511_665403/t1368602.shtml. Dostęp 10.03.2020.

- Gaudreau, Matthew. „Plurality in China’s South–South Cooperation: The Case of Rice Projects in Mali”. *Facing China as a New Global Superpower Domestic and International Dynamics from a Multidisciplinary Angle*, red. Huhua Cao i Jeremy Paltiel, Springer, 2016, ss. 217-237.
- „Global Unease with Major World Powers”, 27 June 2007. *Pew Research Center*. www.pewresearch.org/global/2007/06/27/global-unease-with-major-world-powers/. Dostęp 12.03.2020.
- Hao, Yufan, i David Zweig. „Introduction: Sino–US energy competition in resource rich states”. *Sino–US Energy Triangles. Resource diplomacy under hegemony*, red. Yufan Hao i David Zweig, Routledge, 2016, ss. 1-16.
- Hess, Steve, i Richard Aidoo. *Charting the Roots of Anti-Chinese Populism in Africa*. Springer, 2015.
- Hill, J.N.C. „Linkage, leverage and organisational power: Algeria and the Maghreb Spring”. *Democratization and Competitive Authoritarianism in Africa*, red. Matthijs Bogaards i Sebastian Elischer, Springer, 2016, ss. 117-136.
- Junbo, Jian, i Chen Zhimin. „China and the EU in the UN”. *China, the European Union, and the International Politics of Global Governance*, red. Jianwei Wang i Weiqing Song, Palgrave Macmillan, 2016, ss. 75-94.
- Jureńczyk, Łukasz. „Uwarunkowania budowy i rozwoju bazy morskiej Chińskiej Republiki Ludowej w Dżibuti”. *Roczniki Humanistyczne*, t. 68, z. 9, 2020, ss. 5-20.
- Khosrokhavar, Farhad. „Jihadism in the Aftermath of Arab Revolutions: An Outcome of the ‘Failed State’?”. *Neoliberal Governmentality and the Future of the State in the Middle East and North Africa*, red. Emel Akçali, Palgrave Macmillan, 2016, ss. 85-104.
- Lanteigne, Marc. „China’s UN Peacekeeping in Mali: Strategies and Risks”, 15 May 2019, Oxford Research Group, www.oxfordresearchgroup.org.uk/blog/chinas-un-peacekeeping-in-mali-strategies-and-risks. Dostęp 10.03.2020.
- Lanteigne, Mark. *Chinese Foreign Policy. An introduction. Third edition*. London, New York: Routledge, 2016.
- Liyang, Zhu. „People major actors in China-Mali ties”, *China Daily*, 15 November 2019. www.chinadaily.com.cn/global/2019-11/15/content_37523186.htm. Dostęp 10.03.2020.
- „Mali”. The Observatory of Economic Complexity, oec.world/en/profile/country/mli/. Dostęp 10.03.2020.
- „MINUSMA. History”. MINUSMA. minusma.unmissions.org/en/history. Dostęp 10.03.2020.
- „MINUSMA. Wielowymiarowa Zintegrowana Misja Stabilizacyjna w Mali”, UNIC Warsaw. www.unic.un.org.pl/misje_pokojowe/minusma.php. Dostęp 10.03.2020.
- Piechowiak, Łukasz. „Wojna w Mali – tu chodzi o rope”, 14.01.2013. [Bankier.pl](http://bankier.pl/wiadomosc/Wojna-w-Mali-tu-chodzi-o-rope-2736632.html). www.bankier.pl/wiadomosc/Wojna-w-Mali-tu-chodzi-o-rope-2736632.html. Dostęp 12.03.2020.
- Resolution 2085 (2012) Adopted by the Security Council at its 6898th meeting, on 20 December 2012, S/RES/2085 (2012)*. UNSCR. unscr.com/en/resolutions/doc/2085. Dostęp 10.03.2020.
- Resolution 2100 (2013) Adopted by the Security Council at its 6952nd meeting, on 25 April 2013, S/RES/2100 (2013)*. UNSCR. unscr.com/en/resolutions/doc/2100. Dostęp 10.03.2020.
- Rønning, Helge. „How Much Soft Power Does China Have in Africa?”. *China’s Media and Soft Power in Africa Promotion and Perceptions*, red. Xiaoling Zhang, Herman Wasserman i Winston Mano, Palgrave Macmillan, 2016, ss. 65-78.

- Shichor, Yitzhak. „Maximising output while minimising input: change and continuity in China’s Middle East policy”. *Chinese Foreign Policy Under Xi*, red. Hoo T. Boon, Routledge, 2017, ss. 109-129.
- Taylor, Ian. „Triangular or parallel?: China’s relations with Nigeria in the context of the US’s ties with Abuja”. *Sino-US Energy Triangles. Resource diplomacy under hegemony*, red. Yufan Hao i David Zweig, Routledge, 2016, ss. 148-168.
- Tiezzi, Shannon. „Chinese Peacekeeper Killed in Mali Attack”. *The Diplomat*, 2 June 2016, thediplomat.com/2016/06/chinese-peacekeeper-killed-in-mali-attack/. Dostęp 12.03.2020.
- „Today in History: China-Mali relations”, 25 October 2018. *CGTN Africa*. africa.cgtn.com/2018/10/25/today-in-history-china-mali-relations/. Dostęp 10.03.2020.
- „United Nations Peacekeeping. Contributors to UN Peacekeeping Operations by Country and Post (as of 31 January, 2020)”. *United Nations Peacekeeping*. peacekeeping.un.org/sites/default/files/1_summary_of_contributions_20.pdf. Dostęp 10.03.2020.
- „United Nations Peacekeeping. Ranking of Military and Police Contributions to UN Operations (as of 31 May, 2015)”. *United Nations Peacekeeping*. peacekeeping.un.org/sites/default/files/may15_2.pdf. Dostęp 10.03.2020.
- „United Nations Peacekeeping. Total Fatalities since 1948 (as of 31 January 2020)”. *United Nations Peacekeeping*. peacekeeping.un.org/en/fatalities. Dostęp 10.03.2020.
- „United Nations Peacekeeping. Troop and Police Contributors (as of 31 May, 2015)”. *United Nations Peacekeeping*. www.un.org/en/peacekeeping/resources/statistics/contributors.shtml. Dostęp 10.03.2020.
- „United Nations Peacekeeping. Troop and Police Contributors (as of 31 January 2020)”. *United Nations Peacekeeping*. peacekeeping.un.org/en/troop-and-police-contributors. Dostęp 10.03.2020.
- Wu, Fengshi, i Hongzhou Zhang. „Introduction: A rising China and the future of world resources”. *China’s Global Quest for Resources. Energy, food and water*. Routledge, 2017, ss. 1-20.
- Zan, Sangare Z. D. „Economic Impact of China’s Investments in Mali’s Construction Sector on Mali”. *Journal of International Relations and Foreign Policy*, vol. 3, No. 2, 2015 (December), ss. 27-33.
- Yanqiu, Zhang, i Simon Matingwina. „Constructive Journalism: A New Journalistic Paradigm of Chinese Media in Africa”. *China’s Media and Soft Power in Africa Promotion and Perceptions*, red. Xiaoling Zhang, Herman Wasserman i Winston Mano, Palgrave Macmillan, 2016, ss. 93-106.
- Yin, He. „China takes the lead in UN peacekeeping”. *China Daily*, 26 September 2019. www.chinadaily.com.cn/a/201909/26/WS5d8bfa01a310cf3e3556d7f3.html. Dostęp 10.03.2020.

ZAANGAŻOWANIE CHIŃSKIEJ REPUBLIKI LUDOWEJ
W MISJĘ POKOJOWĄ W MALI

Streszczenie

Przedmiotem artykułu jest zaangażowanie Chińskiej Republiki Ludowej w Wielowymiarową Zintegrowaną Misję Stabilizacyjną Narodów Zjednoczonych w Mali. Składa się on ze wstępu, czterech części i zakończenia. We wstępie omówione zostały założenia metodologiczne artykułu. W części pierwszej przedstawiono współpracę Chińskiej Republiki Ludowej z Mali. Druga część

poświęcona została sytuacji bezpieczeństwa i misjom ONZ w Mali. W trzeciej części przeanalizowano powody angażowania się Chin w misje pokojowe ONZ i w misję w Mali. W czwartej części zaprezentowano działania chińskiego kontyngentu wojskowego w ramach misji w Mali. W zakończeniu zamieszczono najważniejsze wnioski i podsumowania oraz perspektywy dalszego zaangażowania ChRL w misję pokojową w Mali.

Słowa kluczowe: Chińska Republika Ludowa; Mali; misje pokojowe; Organizacja Narodów Zjednoczonych.